

Deres ref.: 22/4619

13.01.2023

Høringssvar på invitasjon til å gi innspill til «NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale»

Stipendiatorganisasjonene i Norge (SiN) er paraplyorganisasjonen for interesseorganisasjoner for doktorgradskandidater og/eller tidlige karriereforskere (som postdoktorer) ved norske høyere utdanningsinstitusjoner. Vi har i dag 11 lokale medlemsorganisasjoner, som representerer om lag 90 % av alle doktorgradsstudenter i Norge. Vi uttrykker vår medlemsorganisasjons felles mening i dette høringssvaret, og alle medlemsorganisasjoner har hatt mulighet til å bidra.

Vi er stort sett enige med høringsdokumentet, men vi vil kommentere mer presist på tre kapitler.

8 Ansvar for ytringer på internet

Vi er stort sett enige i dette kapitlet, vi ser flere positive endringer som kan skje. Vi mener at det som er nedfelt i dette bør tvinge store bedrifter til å gi mer tilgang til sine systemer og informasjon til forskere. Det gir også forskere større tilgang til data generelt. SiN er positive til mer datatilgang, og vi tenker at mer tilgang og offentlig distribusjon av data og annen informasjon fra alle typer kilder er svært viktig for samfunnet og forskere. Mer datatilgang vil føre til høyere statistisk kraft i forskningen, som følge av større og mer mangfoldige datasett. Dette kan igjen føre til forbedret maskinlæring. Resultatene av eventuelle analyser som bruker disse datasettene er selvsagt svært viktige for forskere og forskningsprosjekter, men de kan også brukes til å informere om politikkutforming, økonomiske analyser i Norge.

11 Offentlighetsprinsippet og retten til informasjon

Slik vi forstår det, omhandler kapittel 11 offentlig tilgang til offisielle rapporter. Disse rapportene brukes av mange i norsk akademisk sektor, blant annet innen juridiske studier, statsvitenskap og offentlig forvaltning. På grunn av den store andelen internasjonale stipendiater og postdoktorer i Norge ser vi behov for å ha sammendrag/abstracts på engelsk for denne typen dokumenter. I kapittel 11 anbefaler kommisjonen at «Arbeidsgivere må forsikre seg om at informasjon om rettigheter i arbeidslivet er tilgjengelig på andre språk enn norsk og engelsk når det er nødvendig (15.6.2.2)». Vi

støtter beslutningen om å anbefale å ha informasjon på engelsk og andre språk, men vi i SiN mener at «når nødvendig» ikke er sterkt nok. Vi anbefaler alltid å presentere sammendraget på engelsk, ellers stenges alle internasjonale PhD-er og postdoktorer som ikke behersker norsk ute fra den offentlige debatten.

15 Ytringsfrihet i arbeidslivet

Ytringsfrihet er et spesielt viktig tema for ph.d.er og postdoktorer, og et område der dagens forhold er dårlige. PhDer må publisere artikler, og i denne prosessen er det et sterkt press fra veilederne deres om å inkludere, eller ekskludere, visse emner, kilder eller annet innhold. Frykten for ikke å fullføre en avhandling i tide, eller for å skade forholdet til en veileder, kan føre til at PhDer rett og slett er enig i det veilederen deres sier, og frarøver dermed PhDer ytringsfriheten deres. Presset for å endre sine publikasjoner eller resultater kan også være stort når det gjelder bedriftsfinansiert forskning. Dette er ofte tilfelle når for eksempel et gruveselskap sponser et forskningsprosjekt, og en doktorgradsstudent finner resultater som viser større enn forventet miljøpåvirkning eller færre økonomiske fordeler. I dette tilfellet kan PhDer bli presset av veilederen, prosjektlederen eller bedriften selv til å endre forskningsresultatene.

Vi anbefaler at kommisjonen vurderer disse sakene, og inkluderer løsninger for jobbrelatert press mot ytringsfriheten i akademia.

Med vennlig hilsen,

Stipendiatorganisasjonene i Norge

Ole Kristian Dyskeland

Leder